

Dagsorden for følgegruppemøde d. 03/10 2022

Til stede

Rune-Michael Jørgensen (SEL)

Lea Mejdahl Lind

Claus Østergaard

Kirsten Harbo

Hanne Bitten Rasmussen

Karina Ørum

Lisbeth Bergman

Ulla B. Trettenes

Helle R. Hansen (HRH)

Morten Due

Laboratoriernes Brancheforening (SGS Analytics
Denmark

Referencelaboratoriet (Eurofins Miljø A/S)

Referencelaboratoriet (Eurofins Miljø A/S)

KL

DANAK

Eurolab Danmark (Hofor)

Danske Regioner

DANVA

Miljøstyrelsen (MST)

Eurolab Danmark (R.Dons' vandanalytisk laboratorium
A/S)

Afbud fra

Michael Hastrup (MH)

Anne Christine Duer

Robert Jensen

Vibeke Ernstsén

Miljøstyrelsen (MST)

Miljøstyrelsen (MST)

Danske vandværker

Geus

1. Nyt fra referencelaboratoriet

Sven-Erik Lykke er gået på pension, og Rune-Michael Jørgensen har overtaget i stedet for.

Referencelaboratoriet har et ønske om at få godkendt fremtidige arbejdsprogrammer, inklusiv 2023-programmet, i starten af året, så laboratoriet får længere tid til at arbejde med opgaverne.

2. Arbejdsprogram 2023

- Gennemgang af indkomne forslag (medsendt udkast af arbejdsprogram 2023)
 - For antimon i jord og slam vurderes det, at der ikke er behov for at udarbejde et metodetablade på nuværende tidspunkt, da det er en sjældent udført metode.
 - Fra Donslab: Perkin Elmer oplyser at vand skal udtages i glas og oplukkes med saltsyre.
 - For PFAS overvejes der, om der skal henvises til konkrete standarder, i stedet for nuværende situation med metodefrihed.
 - Dette vil regionerne gerne have prioriteret, da de forventer en endnu større arbejdsbyrde med PFAS i fremtiden.
- PFAS kontaminering fra prøvetagning og udstyr.
 - M068 findes allerede, men der ønskes yderligere specifikation af kontaminering i forbindelse med prøveudtagning.

- HOFOR er i gang med at undersøge om deres prøvetagningsudstyr giver et væsentligt bidrag til baggrundsværdier. De undersøger om det er en intern rapport, eller om den kan deles med følgegruppen.

Der var opbakning til at lave en samlet opgave på gennemgang af de to PFAS problemstillinger (standardmetode og kontaminering).

- Tværfaglig sammenligning på baggrund af præsentationsprøvninger. Der har været ønske om MFS i spildevand og/eller slam og for TN i jord (mulighed for at åbne for brug af DS/EN 16168 i metodedatabladet)
 - Der skal afgrænses hvilke stoffer, der ønskes sammenligning på. Der kan ikke sammenlignes på alle ønskelige stoffer med det nuværende budget. Miljøstyrelsen undersøger deres bagland for at høre hvad de ser af behov.
 - Metoden til prøvetagning af MFS i slam kan ikke findes elektronisk, og er forældet, Miljøstyrelsen undersøger om hvad der kan gøres.
- MM0007 sammenligningsforsøg mellem DS2401 og NMKL 68. Skal der laves interlaboratorieforsøg?
 - Er der behov for at overgå til NMKL 68? Det er afdækket, at flere danske laboratorier ikke bruger den metode, der er beskrevet i metodedatabladet. Der er derfor god grund til at lave sammenligningen mellem DS2401 og NMKL 68. Det blev besluttet at medtage denne opgave i arbejdsprogrammet, såfremt det er økonomisk muligt.
- Anvendelse af DIN metode til at fjerne chlorid ved anvendelse af DS/ISO 15705, mht. udfasning af den gamle metode som ellers anvendes ved højt chloridniveau. Denne opgave medtages i arbejdsprogrammet for 2023, såfremt det er økonomisk muligt.
- Andre forslag?
 - Det blev diskuteret om man kan reducere måleusikkerhed på MFS, især desphenylchloridazon på drikkevand, da det giver store udfordringer for daglig styring på vandværker. De deltagende laboratorier mener ikke der er mulighed for at sænke måleusikkerheden fra de nuværende 30%, da der er mange faktorer som spiller ind, især ved en så lav detektionsgrænse.
 - Ingen øvrige forslag på nuværende tidspunkt, hvis de opstår løbende kan referencelaboratoriet kontaktes.

3. Dokumenter til høring

- Ingen på nuværende tidspunkt.

4. **MM0010 Enterolert-DW som alternativ til måling af enterokokker i drikkevand**

(Helle Rűsz Hansen)

- Der er kommet nye resultater fra europæiske laboratorier. Derfor vil MST gerne have genovervejet om enterolert-DW kan godkendes som en alternativ metode. Data for ikke-kloret vand med enterolert-DW metoden viser en falsk positiv rate på 2,8% men den er svær at sammenligne med den nuværende direktivgodkendte metode (ISO 7899-2), da dennes falsk positiv rate ikke kendes. Der arbejdes på udvikling af en ISO standard for enterolert-dw metoden (ISO 7899-3), som forventes færdig i 2025.
 - o De falske positiver er målt i vand spiket med spildevand, som må forventes at have enterokok-lignende mikroorganismer. Falsk positiv raten på 2,8% må derfor forventes at være højere en det faktiske niveau i uspiket drikkevand.
 - o DANVA er skeptiske over for den nye metode, da falske positiver er meget omkostningstunge i forhold til kogeanbefalinger. DANVA ønsker derfor ikke den nye metode anvendes.
 - Det understreges at en falsk positivrate på 2,8% ikke nødvendigvis er højere end den oprindelige, og at den nye metode har en hurtigere analysetid.
 - o HOFOR er åbne for at den sidestilles som et alternativ, men er også meget bekymret for falske positiver, da der ved fund af enterokokker vil give kogeanbefaling med det samme. De ønsker derfor ikke at enterolert-DW bliver den eneste mulighed.
- Med det nye drikkevandsdirektiv, som implementeres forventeligt i det første halvår af 2023, kommer der mere fokus på enterokokker, med øget analyseantal.
- Nuværende praksis er, at der altid laves reanalyse ved en positiv enterokok-analyse, hvilket giver en øget analysetid. Denne kan nedbringes ved at tage den nye metode i anvendelse.

5. **Specifikation af samlebetegnelser (sum parametre)**

Hvilke enkeltstoffer forventes inkluderet i Phthalater eller nonylphenoler?

- Nuværende situation er at kunden selv bestemmer hvilke stoffer der inkluderes, hvilket kan medføre selektive valg i forhold til pris og kendskab til forurenninger. Henvendelsen er på vandprøver, men er gældende for alle matricer.
 - o Vandrammedirektivet henviser til specifikke stoffer i overfladevand, denne kan der skeles til.
- Akkrediteringsmæssigt er sumparametre ikke tydeligt defineret, og bør afklares i samme ombæring.
- Danske regioner har også store udfordringer, både i henhold til parametre i f.eks. pesticider og PFAS, og hvordan detektionsgrænser defineres.

- Miljøstyrelsen arbejder sammen med DMP på et "national stofkodeliste" projekt, som handler om parameterlistens fremtid (Sckodeliste nr. 1008). Der arbejdes på udviklingen af en ny brugergrænseflade med flere funktionaliteter. Bl.a. skal stofkoderne være 100% entydige, og der skal tilknyttes mange flere meta data på stofniveau, men også tilhørsforhold i stofgrupper og sumgrupper og tilknyttede grænseværdier (krav og kriterier osv). Hensigten er at aflive koder for summe (sum-parametre) fremadrettet, således at der kun skal indberettes på enkeltstofniveau.
- Referencelaboratoriet fraråder at angive detektionsgrænse på sumparametre.
- Donslab savner en konkret anbefaling til hvordan sumberegninger foretages, og hvordan detektionsgrænser defineres.
- Der var enighed om, at referencelaboratoriet skal udarbejde et notat til hvordan sumberegninger håndteres for at skabe klarhed og ensretning på området.
 - Dette tages op som et projekt i arbejdsprogrammet 2023.

6. Reflab1 + Reflab4

Skal der overgås til internationale standarder?

- De internationale standarder bruger en lille mængde prøvemateriale (2 gram) i forhold til ekstraktionsmiddel, hvilket kan påvirke især detektionsgrænser. Det kan overvejes om de kan modificeres til at passe til danske behov.
- Referencelaboratoriets anbefaling er, at brugen af Reflab 4 fastholdes, men at metoden granskes og begrænses til PAH'er. Anbefalingen skyldes især historikkontrol, da der historisk ligger meget data på Reflab 4.
 - Denne holdning er regionerne meget enig i.
 - DANAK udviser også bekymring for hvor repræsentativ en 2 gram prøve er.
- Generelt savnes der klarhed om prøveudtagning, da den nuværende metode er løst defineret og muligvis ikke repræsentativ. Der arbejdes på en rapport om usikkerhed i prøveudtagning inden for den metrologiske branche.
- Det blev besluttet at brugen af både Reflab 1 og Reflab 4 fastholdes, og at begge metoder opdateres.

7. Eventuelt

- Ingen øvrige kommentarer, men følgegruppen opfordres igen til at kontakte referencelaboratoriet hvis der ønskes tilføjelser til arbejdsprogrammet.